МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
_____Олена ГАВРИШ
__07 03_____2025 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кормовиробництво

Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Форма навчання	денна
Загальна кількість годин / кредитів ECTS	*90/3*
Характеристика навчальної дисципліни	*вибіркова*
Форма семестрового контролю	*залік*
Мова викладання	українська
Інформація про викладача, контактна інформація	*Фалькова Людмила Семенівна, вища категорія, викладач методист*

Силабус розглянуто на засіданні циклової
комісії природничо-наукової підготовки
Протокол №8 від 3.03 2025 року
Голова циклової комісії Оксана ЛАВРУСЬ
Викладач Людмила ФАЛЬКОВА

І.МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни	Мета навчальної дисципліни Кормовиробництво полягає у формуванні у майбутніх фахівців – агрономів технологічної підготовки з питань вирощування основних кормових культур, виробництва високоякісних кормів з них, які є основою годівлі сільськогосподарських тварин і підвищення їх продуктивності та теоретичної бази для подальшого вивчення базових дисциплін, які визначають рівень спеціальної підготовки майбутнього фахівця. Дисципліна базується на знаннях біологічних особливостей культур, закономірностей росту і розвитку, факторів формування врожаю, умінні проведення технологічних заходів, спрямованих на одержання високих і сталих урожаїв при найменших затратах праці і матеріальних ресурсів.
Завдання вивчення дисципліни	Завдання вивчення дисципліни - показати місце кормовиробництва у виробництві кормів, створенні надійної кормової бази. Навчити студентів біологічним основам польового та лучного кормовиробництва; методам оцінки кормових та господарських якостей лучних трав і травостоїв; методам класифікації та інвентаризації природних кормових угідь; створенню інтенсивних сіножатей в системах поверхневого та докорінного поліпшення природних кормових угідь; створенню та раціональному використанню культурних пасовищ; формуванню сировинних конвеєрів з використанням однорічних, багаторічних та нетрадиційних кормових культур для заготівлі якісних кормів допомогти оволодінню студентами навиків щодо одержання достатньої кількості високоякісних екологічно безпечних кормів.

2.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів, тем	Всього годин	Аудиторні				Самостійна робота
			лекції	практичні	семінарські	лабораторні	
1	2	3	4	5	6	7	8
	Модуль1.Польове кормовиробництво.						
1.	Тема1.Вступ. Зернове господарство як основа розвитку комбікормової промисловості.	8	2	2			4
2.	Тема2. Значення та виробництво соковитих кормів.	8	2	2			4
3.	Тема3. Кормові баштанні культури, їх роль у забезпеченні тваринництва соковитими кормами.	4	2	2			
4.	Тема4.Особливості використання однорічних бобових трав у кормовиробництві.	8	2	2			4
5.	Тема5.Особливості використання однорічних тонконогових трав у кормовиробництві.	6	2				4
6.	Тема6.Особливості використання кормових капустяних культур у кормовиробництві.	8	2	2			4
7.	Тема 7.Особливості використання малопоширених кормових культур у кормовиробництві.	4	2	2			
	Модуль 2. Основи луківництва.						
8.	Тема8. Біологічні та екологічні особливості рослин природних кормових угідь.	8	2	2			4
9.	Тема9.Класифікація природніх кормових угідь, розподіл за природними зонами.	2	2				
10.	Тема10. Агробіологічні основи створення і ефективного використання сіножатей.	4	2	2			
11.	Тема 11.Особливості створення та раціональне використання пасовищ.	2	2				
12.	Тема12.Обгрунтування та технологія проведення поверхневого та докорінного поліпшення природних сіножатей і пасовищ.	8	2	2			4

Модуль 3. Технологія заготівлі кормів.							
13.	Тема13.Прогресивні технології заготівлі високоякісного силосу.	6	2				4
14.	Тема14. Прогресивні технології заготівлі високоякісного сінажу..	12	2	2			8
15.	Тема15.Технології виробництва штучно зневоднених кормів.	2	2				
	Всього:	**90**	**30**	**20**			**40**

3.ТЕМИ ТА ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ З/П	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Польове кормовиробництво.		
1	**Тема1.Вступ. Зернове господарство як основа розвитку комбікормової промисловості.** 1.Вступ. 2.Шляхи нарощування обсягів виробництва та ефективності використання зернофуражу в Україні. 3.Особливості технологій вирощування зернофуражних культур. 4.Значення зернових бобових культур у нарощуванні обсягів виробництва кормового білка 5.Особливість технології вирощування і використання у кормовиробництві зернових бобових культур.	2
2	**Тема 2. Значення та виробництво соковитих кормів.** 1.Значення коренеплодових кормових культур в кормовиробництві. 2. Особливості технологій вирощування коренеплодових культур. 3.Бульбоплодові кормові культури та їх роль у забезпеченні тваринництва соковитими кормами. 4. Особливості технологій вирощування бульбоплодових культур.	2
3	**Тема 3. Кормові баштанні культури, їх роль у забезпеченні тваринництва соковитими кормами.** 1.Характеристика баштанних кормових культур. 2.Роль баштанних культур у забезпеченні тваринництва соковитими кормами.	2

	3.Конвеєрне виробництво кормів.	
4.	**Тема 4. Особливості використання однорічних бобових трав у кормовиробництві.** 1.Характеристика бобових однорічних трав. 2. Особливості технологій вирощування однорічних бобових трав в сівозміні. 3.Використання однорічних бобових трав в кормовиробництві.	2
5.	**Тема5.Особливості використання однорічних тонконогових трав у кормовиробництві.** 1.Характеристика тонконогових трав. 2. Особливості технологій вирощування однорічних тонконогових трав в сівозміні. 3.Використання однорічних тонконогових трав в кормовиробництві.	2
6.	**Тема 6. Особливості використання кормових капустяних культур у кормовиробництві.** 1.Характеристика кормових капустяних культур. 2. Особливості технологій вирощування кормових капустяних культур. 3.Використання кормових капустяних культур. в кормовиробництві.	2
7.	**Тема 7. Особливості використання малопоширених кормових культур у кормовиробництві.** 1. Характеристика малопоширених кормових культур. 2. Особливості технологій вирощування малопоширених кормових культур. 3.Використання малопоширених кормових культур. в кормовиробництві.	2
Модуль 2. Основи луківництва.		
8.	**Тема 8. Біологічні та екологічні особливості рослин *природних кормових угідь.*** 1.Роль лучного кормовиробництва у зміцненні кормової бази. 2.Сучасний стан природних кормових угідь України. 3.Біологічні особливості лучних трав. 4.Поняття отавності та характеристика факторів, що сприяють відростанню трав.	2

9.	**Тема 9. Класифікація природніх кормових угідь, розподіл за природними зонами.** 1.Розподіл кормових угідь за природними зонами України. 2.Класифікація природних кормових угідь. 3.Типи кормових угідь. 4.Господарська характеристика материкових та заплавних луків та особливості їх використання.	2
10.	**Тема 10. Агробіологічні основи створення і ефективного використання сіножатей.** 1.Значення сіна в годівлі тварин та питома вага його в кормовому балансі. 2.Організаційно господарські основи заготівлі сіна. 3.Строки та висота скошування трав при заготівлі сіна. 4.Догляд за сіножатями. 5.Облік сіна і оцінка його якості.	2
11.	**Тема 11. Особливості створення та раціональне використання пасовищ.** 1.Значення пасовищного корму для тварин. 2.Поняття про культурне пасовище. 3.Система використання пасовищ. 4.Способи випасання тварин. 5.Догляд за пасовищами.	2
12.	**Тема12.Обгрунтування та технологія проведення поверхневого та докорінного поліпшення природних сіножатей та пасовищ.** 1.Система заходів поверхневого поліпшення луків. 2.Критерії доцільності проведення докорінного поліпшення природних кормових угідь. 3.Агротехнічні заходи при докорінному поліпшенні. 4.Особливості складання травосумішок. 5.Сівба та догляд за новоствореними посівами.	2
Модуль 3. Технологія заготівлі кормів.		
13.	**Тема 13 Прогресивні технології заготівлі високоякісного силосу.** 1.Значення силосу в годівлі сільськогосподарських тварин.	2

	2.Біологічні основи силосування. 3.Технологія приготування якісного силосу. 4.Облік та оцінка якості силосу.	
14.	**Тема 14. Прогресивні технології заготівлі високоякісного сінажу.** 1.Характеристика сінажного корму та відмінні його особливості від силосу. 2.Підбір і заготівля сировини для виготовлення сінажу. 3.Технологія приготування сінажу в різних типах сховищ. 4.Облік та оцінка якості сінажу.	2
15.	**Тема 15. Технології виробництва штучно зневоднених кормів.** 1.Характеристика різних видів комбікормів. 2.Виготовлення комбікорму. 3.Використання та отримання трав'яного борошна. 4.*Виробництво нетрадиційних видів кормів.* 5.Методи оцінювання якості кормів. 6.Баланс кормів господарства. Принципи його складання.	2
	Разом	**30**

4.ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	П.Р. №1. Вивчення зернових фуражних культур.	2
2	П.Р.№2. Вивчення кормових коренеплодів та бульбоплодів.	2
3	П.Р.№3.Вивчення кормових баштанних культур.	2
4	П.Р.№4. Вивчення кормових капустяних культур.	2
5	П.Р.№5. Вивчення малопоширених кормових культур.	2
6	П.Р.№6.Вивчення малорічних та багаторічних кормових трав.	2
7	П.Р.№7. Вивчення отруйних кормових трав та бур'янів, що зустрічаються на сіножатях та пасовищах.	2
8	П,Р.№8.Створення травосумішок для різних типів луків.	2
9	П.Р.№9.Визначення доброякісності сіна, силосу, сінажу.	2
10	П.Р.№10. Розробити агрономічну частину технологічної карти вирощування багаторічних трав.	2
	Разом	**20**

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Вид навчальної діяльності	Форма контролю	Кількість годин
1	Зернове господарство як основа розвитку комбікормової промисловості. Шляхи нарощування обсягів виробництва та ефективності використання зернофуражу в Україні. Особливості технологій вирощування зернофуражних культур.	Конспектування з підручника.	Перевірка конспекту, тестове опитування.	4
2	Проблема дефіциту кормового білка, шляхи її вирішення. Значення зернових бобових культур у нарощуванні обсягів виробництва кормового білка. Особливості технологій вирощування і використання у кормовиробництві.	Конспектування з підручника.	Перевірка конспекту, тестове опитування.	4
3	Значення та виробництво соковитих кормів. Корене- та бульбоплоди, кормові баштанні культури, їх роль у забезпеченні тваринництва соковитими кормами. Значення силосних культур у збільшенні обсягів виробництва соковитих кормів.	Конспектування з підручника.	Перевірка конспекту, тестове опитування.	4
4	Особливості використання однорічних та багаторічних бобових і тонконогових трав у кормовиробництві.	Конспектування з підручника.	Перевірка конспекту, тестове опитування.	4

5	Проміжні посіви кормових культур як джерело виробництва високоякісних кормів і підвищення ефективності використання землі. Змішані і сумісні посіви. Кормові сівозміни, їх типи,	Конспектування з підручника.	Перевірка конспекту, тестове опитування.	4
6	Еколого – біологічна, кормова та господарська характеристика ботаніко-господарських груп і видів рослин сіножатей та пасовищ.	Конспектування з підручника.	Перевірка конспекту, тестове опитування.	4
7	Технологія проведення поверхневого поліпшення природних кормових угідь.	Конспектування з підручника.	Перевірка конспекту, тестове опитування.	4
8	Елементи новітніх технологій приготування консервованих кормів у плівкових рукавах.	Написання доповіді.	Використання власної доповіді при виконанні лабораторної роботи.	4
9	Сучасні технології заготівлі сіна, силосу та сінажу. Вітчизняний та зарубіжний досвід.	Написання реферату та презентації.	Виступ з рефератом та презентацією на студентській конференції	8
	Разом			**40**

6.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студентів з дисципліни «Кормовиробництво» здійснюється за національною чотирибальною шкалою.

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» («5»)	Здобувачі освіти демонструють високий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: студент демонструє системні фахові знання з вивчення прийомів оцінювання поживності, біологічних та екологічних особливостей кормових рослин, методів програмування їхньої врожайності, способів поліпшення і використання природних кормових угідь, основ створення на них високопродуктивних культурних пасовищ і сіножатей, прийомів створення високопродуктивних кормових площ на польових землях, конвеєрного виробництва кормів, інтенсивних технологій і комплексної механізації вирощування основних груп кормових і зернофуражних культур, організації і методів *підвищення продуктивності кормових сівозмін*, впровадження сучасних технологій заготівлі кормів Здобувач освіти чітко демонструє високий рівень самостійності; вміє обґрунтувати основи створення кормової площі, біології і технології вирощування кормових і зернофуражних культур, заготівлі кормів, проводить детальний аналіз отриманих результатів; здатний інтегрувати отримані дані з теоретичними знаннями, роблячи обґрунтовані висновки.
«Добре» («4»)	Здобувач розкриває основні знання концепцій і принципів наукових основ кормовиробництва вирощування, заготівлі та зберігання кормів з польових та природних кормових угідь; вміє висловлювати свої думки, зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію, добирати аргументи для підтвердження думок, але з деякими неточностями стосовно сучасних наукових досягнень і технологій у кормовиробництвіі для їх подальшого застосування на практиці; бере участь в обговореннях, проте з недостатньою активністю.

«Задовільно» («3»)	Здобувач засвоїв базові знання з теоретичного матеріалу, але з істотними прогалинами стосовно наукових основ землеробства; під час відповіді виявляється вміння висловлювати думки, але з частими помилками стосовно сучасних наукових досягнень і технологій у землеробстві для їх подальшого застосування на практиці; обмежена участь в обговореннях та з недостатньою активністю оцінює ризики, пов'язані з впровадженням нових технологій або методів розв'язання конкретних проблем у землеробстві .
«Незадовільно» («2»)	Здобувач освіти не в повному обсязі засвоїв системні фахові знання. Допускає суттєві помилки в процесі роботи; відзначається повне нерозуміння матеріалу і методів; висновки за результатами роботи є недостовірними, захист звітів практичних робіт містять неточності. Відсутні відповіді на теоретичні питання, що не дає змоги оцінити формування компетентностей і досягнення результатів.
Не атестовано	Не виконана робота

7.ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу з Кормовиробництва може здійснюватися шляхом фронтального опитування й оцінювання знань студентів під час лекційних занять (активність студентів, їх участь у дискусіях, вирішеннях проблемних питань), практичних занять, самостійної роботи та індивідуальних завдань (підготовка рефератів, доповідей з мультимедійними презентаціями), проведення і перевірки письмових різнорівневих завдань, комп'ютерного тестування на платформі Moodle або під час опитування.

Модульний контроль знань студентів з Кормовиробництва здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Оцінка за змістовий модуль визначається як середнє арифметичне оцінок за опитування, поточну роботу студента на практичних заняттях,

виконання завдань самостійної роботи, а також оцінки за комп'ютерне тестування на платформі Moodle.

Підсумковий залік з дисципліни Кормовиробництво виставляється за результатами поточної успішності, модульного контролю.

8.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

1. Григор'єв В.І., Огурцов Є.М., Бобро М.А., Міхєєв В.Г. Кормовиробництво та луківництво: Навчальний посібник. За ред. Є.М. Огурцова. Харків: ХНАУ, 2021. 512 с.
2. Зінченко О.І., Демидась Г.І., Січкар А.О. Кормовиробництво: Навчальне видання. 3-є вид., доп. і перероб. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. 516 с.
3. Методичні вказівки для виконання лабораторних робіт з навчальної дисципліни «Кормовиробництво і луківництво» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Агрономія спеціальністю 201 – Агрономія освітнього ступеня бакалавр. Антонець О. Полтава: ПДАУ 2024. 89 с

ДОПОМІЖНА

1.Базалій В.І., Зінченко О.І., Лавриненко Д.О., Салатенко В.Н., Коковіхін С.В., Домарацький Є.О. Рослинництво. Одеса: Олді плюс, 2020. 520 с.
2. Боговін А. В. Довідник по сіножатях і пасовищах / Боговін А. В., Макаренко П. С., Курган В. Г. та ін.; за ред. А. В. Боговіна. Київ: Урожай, 1990. 208 с.
3. Влох В.Г., Кириченко Н.Я., Когут П.М. Луківництво. Київ: Вища освіта., 2003. 392 с.

9.ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. http://buklib.net/books/34611/
2. https://uk.wikipedia.org/wiki/Кормовиробництво_і_луківництво
3. http://ua-referat.com/Система_кормовиробництва

10.ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- На навчальних заняттях з «Кормовиробництва» дотримується контроль присутності студентів.
- При вивченні навчальної дисципліни враховується активність здобувачів фахової передвищої освіти.
- Дотримуються правила поведінки під час занять.
- Без дозволу викладача під час занять забороняється користуватись мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями.
- Ведеться контроль за своєчасним виконанням поточних завдань.
- В методичному куточку висвітлені терміни захисту самостійних робіт.
- Викладачем установлені терміни ліквідації заборгованостей.
- Ведеться контроль за дотримання здобувачами освіти політики академічної доброчесності під час виконання самостійної або індивідуальної роботи.
- Політика щодо академічної доброчесності (усі матеріали перевіряються на академічну доброчесність. Списування під час контрольних робіт заборонені).
- Оцінювання(усних повідомлень і практичних завдань із питань курсу, аналізу наукової й навчально-методичної літератури, самостійна й індивідуальна робота за темами, виконання тестових завдань) здійснюється з позиції дотримання академічної доброчесності, ґрунтоване на чинних нормативних документах.